



Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 13 november 2025 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van orthodontie.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreeerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker geeft aan een ernstige ontwikkelings- en groeistoornis te hebben van de kaak, omdat zijn onderkaak onvoldoende is meegegroeid met zijn bovenkaak. Dit heeft geleid tot een omgekeerde overjet, waardoor hij chronische kaakproblemen en uitstralende spierspanning ervaart. Ook is zijn gebit beschadigd. Verzoeker geeft aan dat zijn orthodontist en kaakchirurg hebben vastgesteld dat een gecombineerde orthodontische behandeling en kaakoperatie noodzakelijk is om de problemen te verhelpen.

In de ongedateerde brief van de orthodontist is het volgende opgenomen over verzoeker:

- mist element 15 37
- rechts klasse III 1/3 pb distaal
- links klasse I tedens klasse III
- serculaire kruisbeet 16 14 11 21 22 24 25 26
- bovenste midlijn wijkt af naar rechts
- onderste midlijn in het midden
- spacing onder
- slijtage front boven
- kroon 45 25 26 36
- check bij tandarts voor paro voor start ortho
- check met KC: operatie of ruimte 15 openen

Verweerder geeft in zijn brief aan de SKGZ van 5 november 2025 aan dat de belangrijkste orthodontische afwijking – de omgekeerde overjet – conform de indicatieve lijst niet ernstig genoeg is, nu deze onbetwist minder dan 3,5mm betreft. Uit het totaalbeeld leidt verweerder niet af dat sprake is van een ernstig functieprobleem. Volgens verweerder is er bij verzoeker wel sprake van een kruisbeet, maar er is nog voldoende occlusaal contact.



Daarnaast geeft verweerder aan dat het missen van elementen 15 en 37 niet kan worden gezien als een ernstig tandheelkundig functioneel probleem en geen indicatie is voor orthodontie. Ook zijn de klachten die verzoeker ervaart niet te herleiden naar een orthodontische afwijking. Verweerder ziet ook geen gebitsslijtage, en al was dit wel het geval, dan is ook dit geen vergoedingsindicatie voor orthodontie. Verweerder concludeert dan ook dat op basis van de beschikbare informatie er geen indicatie is voor vergoeding van orthodontie binnen het kader van bijzondere tandheelkunde.

Juridisch kader

Orthodontische behandeling

Uit artikel 2.7 van het Besluit zorgverzekering volgt dat een verzekerde slechts aanspraak kan maken op orthodontische hulp wanneer sprake is van een zodanige ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel dat een verzekerde zonder de tandheelkundige zorg geen tandheelkundige functie kan behouden of verwerven, gelijkwaardig aan die welke hij zou hebben gehad als de aandoening zich niet zou hebben voorgedaan (lid 1 onder a) en waarbij medediagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is (lid 3).

Indicatieve lijst

Om houvast te hebben bij de beoordeling van aanvragen heeft het College Adviserend Tandartsen (CAT) in 1995 in samenwerking met de hoogleraren orthodontie een 'indicatieve lijst' opgesteld van aandoeningen waaraan in dit verband kan worden gedacht.¹ Het gaat hier niet om een limitatieve lijst, maar om een hulpmiddel om eenduidige beoordeling van aanvragen te bevorderen. Op de lijst staan 'seriously handicapping malocclusions' (zeer ernstige afwijkingen) die gepaard gaan met en/of leiden tot ernstige objectiveerbare functiestoornissen, waarbij veelal sprake zal zijn van een interdisciplinaire behandeling. Er dient echter altijd in het individuele geval beoordeeld te worden of sprake is van een ernstige functiestoornis.

Osteotomie

Een osteotomie is een te verzekeren prestatie in het kader van chirurgische tandheelkundige hulp van specialistische aard.² Deze behandeling komt voor vergoeding ten laste van de basisverzekering in aanmerking indien de verzekerde daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen.³ Er moet sprake zijn van een ernstige skeletale aandoening.

Beoordeling

De informatie in het dossier is tandheelkundig en juridisch beoordeeld.

Aanspraak osteotomie

Het Zorginstituut merkt allereerst het volgende op over de beoordeling van orthodontie en osteotomie. Er gelden verschillende indicatiecriteria voor de aanspraak op kaakchirurgie en een orthodontische behandeling en deze worden los van elkaar getoetst. Voor vergoeding van een kaakchirurgische behandeling ten laste van de basisverzekering moet de verzekerde redelijkerwijs zijn aangewezen op deze behandeling.

¹ College Adviserend Tandartsen, 'Indicatieve lijst', 22 september 1995. Te raadplegen via: <https://college-at.nl/wetten-en-regels/80/uitspraken/>

² Artikel 2.7, vijfde lid, onder a, van het Besluit zorgverzekering

³ Artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering



Voor orthodontische hulp gelden strenge criteria. Het moet gaan om een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis, of een verworven afwijking van het tand-kaak-mondstelsel, waarbij medediagnostiek of medebehandeling van andere disciplines dan de tandheelkundige noodzakelijk is. Voor osteotomie gelden deze specifieke criteria niet. Uit de brief van 23 mei 2025 blijkt dat verweerder de osteotomie bij verzoeker heeft goedgekeurd.

Beoordeling orthodontie

Bij verzoeker is sprake van een ontwikkelings- en groeistoornis in de vorm van een omgekeerde overjet en kruisbeet.

Bij het bepalen of er sprake is van een zeer ernstige ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-kaak-mondstelsel wordt gebruik gemaakt van de indicatieve lijst (zie juridisch kader). De afwijkingen bij verzoeker zijn qua ernst niet vergelijkbaar met de aandoeningen zoals genoemd op de indicatieve lijst.

Op de indicatieve lijst is ook de mesiorelatie klasse III met een omgekeerde overjet van meer dan 3,5 millimeter opgenomen. Uit de klinische foto's en röntgenfoto's behorende bij de mail van 10 maart 2025 van verzoeker aan de SKGZ, blijkt dat deze bij verzoeker minder dan 3,5 millimeter is. De omgekeerde overjet bij verzoeker wijst dan ook niet op het bestaan van een zeer ernstige functiestoornis. Ook blijkt niet dat de omgekeerde overjet op een andere wijze tot een zeer ernstige functiestoornis leidt.

Daarnaast is op de klinische foto's zichtbaar dat de kruisbeet bij verzoeker leidt tot een beperkte slijtage van het glazuur van het kauwvlak en dat verzoeker twee elementen mist, te weten element 15 (dit is een kleine kies rechtsboven) en 37 (dit is een laatste kies linksonder). Dit is echter onvoldoende om te spreken van een zeer ernstige functiestoornis. Ook het totaalbeeld leidt niet tot de conclusie dat er een zeer ernstige functiestoornis is omdat de crowding/ kruisbeet en de omgekeerde overjet elkaar niet versterken in ernst.

Verder blijkt dat er bij verzoeker soms sprake is van blokkering van de kaak, waarbij verzoeker zijn mond niet meer kan sluiten na het wijd openen. Deze problematiek vormt echter geen indicatie voor orthodontie.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat verzoeker een (verzekerings)indicatie heeft voor orthodontische hulp. Verzoeker kan dan ook geen aanspraak maken op vergoeding van een orthodontische behandeling ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoeker heeft geen (verzekerings)indicatie voor de vergoeding van een orthodontische behandeling ten laste van de basisverzekering.